

GOSINZEANA

PROPRIETAR: Dr. SEBASTIAN BORNEMISA

REDACTOR: Dr. NICOLAE DAMIAN

Anul V. — Nr. 3.

Abonamentul: Pe an 12 cor. Pe 1/2 an 6 cor.
România 30 lei. — America 3 dolari — Germania 15 M.

Orăștie, 24 Ianuarie n. 1915.

MORȚII NOȘTRI

† *Octavian Traian Oancea*,
sublocotenent activ în reg. de inf.
41 din Cernăuți, (de origine din
Borossebes, comit. Arad), decorat
cu „Crucea de aur pentru merite
militare”, a căzut pe câmpul de luptă
din Galiția, la 19 Septembrie n.
1914, în pădurea dela Dromfeld
spre Lemberg.

† *Nicolae Pârvu*,
secretarul „Casei de păstrare” din
Mercurea (comitatul Sibiului), oficer
în rezervă, a căzut pe câmpul de
luptă din Polonia-rusească, la
finea lui Noemvrie 1914.

După sărbători...

A trecut Crăciunul, a trecut și Anul nou cu Boboteaza, dar nicăiri semne de *pace*... Prorociile despre durata războiului toate au fost mincinoase și nădejile puse în căderea frunzelor ori în primii fulgi de zăpadă, de mult ni s'au spulberat.

Ce naivi și lezne crezători eram la început.

Credeam toate poveștile, amăgindu-ne zi de zi cu născociri fantastice și posibilități imposibile, trăiam par'că pe altă lume și puțini își vor fi dat seamă de primejdia fără margini ce-și flutură aripile negre peste un întreg colț de lume, în clipa când primul tun s'a descărcat.

Războiul acesta nu poate dură, toată lumea e cu noi, dușmanul va fi înfrânt cu siguranță în scurtă vreme, — doar se știau chiar și terminele pe când aveau să fie liferate învingerile, — și pe când se scutură frunza, toți voinicii sunt acasă. Așa se vorbea atunci... Iar azi, zimbim când ne gândim la ușurătatea și naivitatea de acum-a-s cinci luni, și după o jumătate de an dela deslănțuirea furtunii, stăm mirați ce-i drept, dar mult mai bogați în experiențe în fața evenimentelor ce par a nu mai avea sfârșit. Ți-e jale să privești acum la bieții „confazii“ de cafenele, cum dați de gol de realitate, încurcați și pierduți în chaosul știrilor de războiu, nu mai știu cum s'o dreagă, ca totuș gărgăunii lor să iasă de-asupra.

Numărul celor ce preferă, — ori din interese ori că așa li-e firea, — a trăi în amăgire, e tot mai mic. Și e bine așa.

O societate de oameni culți și maturi, nu are lipsă de povești; ea e în stare a nu-și pierde cumpătul și a înfruntă ori-ce pericole, fie realitatea cât de crudă, când e convinsă că adevărul i se spune.

Nu ne speriem de adevăr, — doar mai curând ori mai târziu totuș se descopere, — nu ne speriem dară nici de aceea, că a trecut o jumătate de an de grea încercare, iar de pace, nici poveste...

„Când se va sfârși războiul acesta, nu știu atâta știu însă că abia la primăvară se *începe*“, — a spus acum de curând lordul *Kitchener*.

Cum adecă, nici nu s'a început războiul, de care unii sunt sătui până în gât?..

O, am trecut și noi, har Domnului, peste vremurile când nu ne vedeam săturați nervii de otrava știrilor de senzație. Azi trecem pe lângă știrile de războiu și nu le cetim, vorbele goale nu ne mai excită fantazia. Fapte, fapte împlinite am dori să vedem odată!..

Bulow,
noul ambasador al Germaniei la Roma.

La primăvară se deslănțue furtuna? Fie. Nu ne mai temem nici de primăvară. Dacă toate ni s'au șters din suflet, credința ne-a rămas.

Să avem credință!

După Nașterea Domnului, Anul nou și Boboteaza, cari nu ne-au adus mângâiere nici cât un grăunte de muștar, urmează Paștile, praznicul *Învierii*...

Să credem în înviere!..

Că după vijelia din primăvară vor urmă numai zile senine pentru toate popoarele, cari azi în această credință se jertfesc!..

Sălbătăcia omului.

Adesea-ori ne mirăm cu toții, pentru ce se întâmplă lucruri, cari cu adevărat ar fi de neînțeles, când nu s'ar fi întâmplat!

De exemplu: Rămânem uimiți, pe de o parte, de tenacitatea și avântul ostașilor, și pe de altă parte de cruzimele pe care nenorocitul războiu actual le face să apară în toată hidoasa lor realitate.

Dacă ar fi altfel, adecă dacă omul ar fi fricos, ori ar fi prea blând, ar trebui să ne mire. De ce accasta? Pentru că civilizația și cultura, sunt straturi foarte recente față de *perioadele milenare* în care omul s'a luptat cu fiarele în codrii, și s'a preocupat exclusiv numai cu vânătoarea, cu atacul, cu lupta, și cu... războiul contra morței!

Este o ipoteză cu totul poetică aceea, de a considera pe omul de azi ca un înger, sau ca un produs elegant al universităților.

El a rămas în fondul intim al sufletului și al trupului său, *un animal de pradă și un animal de luptă!* Șarjele de cavalerie, staționarea în tranșee, pitularea după copaci, ochirea vrășmașilor, urmărirea oamenilor ce fug, — acestea sunt reminiscențe scumpe ale vieții strămoșilor lui, și aceste reminiscențe sunt atâta de a-

Comandanții cei noi ai armatei austro-ungare de pe câmpul de luptă cu Sârbii:

Generaiul Krauss.

Arhiducele Eugen.

Generalul Ștefan Sarkotits.

dânc înscrise în sângele și inima omului, încât a fost de ajuns îmbrăcarea unei uniforme și ascultarea unui sunet de goarne, pentru ca – *omul cavernelor, al peșterilor din vremile străvechi, să se deștepte!*

Cultura e masca ce ascunde o altă figură, singura reală! Războiul a făcut să cadă această mască...

Și ce urât e omul fără ea!

□ □ □

Asediile de până acum ale Varșoviei.

Vechia fortăreață Varșovia, de care trupele germane se apropie a doua oară în acest războiu, deja de veacuri a fost obiectul unor lupte crâncene.

Încă de pe timpul, când Varșovia fusese reședința ducilor de Masovia, eră o fortăreață. Pentru prima oară se amintește prin documente Varșovia în anul 1224. După o sută de ani, în 1335, Varșovia eră o fortăreață puternică.

În veacurile de mai târziu Varșovia eră capitala regelui Sigismund II August al Poloniei. Mai târziu orașul Varșovia intră în aspră concurență cu fosta reședință a Poloniei, puternica fortăreață Cracovia, care astăzi este în posesiune austriacă, și amenințată de armatele rusești.

Mai întâi Varșovia fusese obiect de ceartă între Suedia și Polonia. Carol Gustav X. regele Suediei, a

sedie în anul 1655, această fortăreață și o cuceri în acelaș an.

Un an mai târziu ea fu recucerită de regele Ioan Casimir, care nu o putu reține multă vreme.

În marea bătălie de lângă Varșovia dela 28 până la 30 Iulie 1666 Ioan Casimir fu învins de Carol X aliat cu principele elector Frideric Wilhelm de Brandenburg și Varșovia căzu în mâna învingătorilor. În anii de mai târziu se schimbă adeseori stăpânii orașului. Varșovia fu ocupată de Saxoni, apoi de Polonezi, Ruși și Suedezi.

Rușii, actualii stăpânitori ai orașului, țintiseră la această cetate încă pe la mijlocul veacului al 18-lea. În anii 1764 până la 1774 Varșovia căzu, ca și la 1793 în mâinile Rușilor.

La 17 și 18 Aprilie 1794 izbucni o revoluție polonă, în urma căreia orașul fu pe un timp oarecare eliberat de sub domnia rusească. Garnizona rusească fu ucisă. Dar libertatea nu ținu multă vreme. Varșovia fu în curând din nou asediată de Ruși. După bătălia dela Maciejowice, la 10 Octombrie 1794 generalul rus Suvarov porni biruitor asupra Varșoviei. Lângă foburgul Varșoviei, Prigo, unde se aflau 30.000 Polonezi sub comanda lui Sajonczek, se dădu o bătălie crâncenă la 4 Noembrie 1794. Fortăreața întărită a Polonesilor fu luată cu asalt și după lupte înverșunate Varșovia capitulă la 8 Noembrie.

Prin această nu se decise încă definitivă soartă a Varșoviei. A treia

De pe câmpul de luptă din Galiția: După terminarea unei lupte sângeroase, soldații ruși se află adunați în fața primăriei din satul unde li s-a distribuit scrisorile și gazetele de acasă.

Evreu din Galiția refugiat în Ungaria, din calea Rușilor.

împărțire a Poloniei făcu Varșovia posesiune prusiană. La 28 Noembrie 1806 o ocupară Francezii și în pacea dela Tilsit — dictată de Napoleon I. — Varșovia deveni capitala noului ducat al Varșoviei. În anul 1814 Varșovia căzu iarăș în mâinile Rușilor. Dar Polonezii se răsulară din nou în contra domniei rusești.

La 25 Noembrie 1830 izbucni o mare răscoală în Varșovia, din care porni revoluția polonă. Din această cauză în anul următor Varșovia fu din nou asediată de Ruși și trebui să capituleze la 8 Sept. 1831. Sc

□ □ □

Profețiile dnei de Thebes.

Dna de Thebes își publică în fiecare an almanahul prevestirilor sale pentru anul viitor.

Despre anul 1914 a prevestit, că va fi „fulgerător“, din asta însă nimenea n'a putut tălmăci infricoșatul războiu actual.

Despre almanahul anului 1915 scriu ziarele franceze:

„Ochii spiritului, pe care l-a consultat, erau împânziniți, și cu greu a putut să citească în ei. Iar precum numise anul 1914 „anul

fulgerător“, așa și anul 1915 va fi pentru dânsa „anul ceșos“.

Va fi un an plin de *zgomote* și de *străluciri*, de lucruri îngrozitoare și sublime, de tratative mari și de taine adânci, un an de secetă și de activitate vulcanică, de revărsări furioase de ape în ținuturile tropicale și de rivalități puternice în lumea întreagă.

În Franța surprinderile se vor urmă într'un lanț neîntrerupt.

În ce privește data când se va termina războiul, Sibila adresează Franței următoarea apostrofă:

„Pământ sublim, prin câte mișcări ne mai pomenite vei fi trecut tu după războiul acesta, care se apropie de finit! Prin ceața care ne înfășoară prevăd, că atunci când soarele va fi îndeplinit a treia parte din drumul său, sângele tău va încetă să mai curgă. Dar pentru cari rezultate?.. Nu, de sigur pentru aceea la cari te gândești tu“.

„Fii atentă, păzește-te bine; destinul te așteaptă în pragul negocierilor!“

Sibila prevede, că anul viitor va fi mănos pentru ziariști, iar pentru teatru dezastruos.

Mai anunță cetitorilor ei lupte civile între statele din nord și cele

din sud și aparițiunea unui nou om politic liberator.

Vestește destine mai bune pentru Rusia, Anglia și Belgia. Prevestește și nimicirea imperiului otoman, dar, sub dărământurile lui, vor rămânea iarăș rănite popoarele balcanice.

Italiei îi prevede un viitor prodigios. În drumul ei va da peste obstacole grele. Produsele ei artistice vor suferi mult; solstițiul de vară va fi pentru dânsa periodul pericoului. Dar la finele anului va răsări de-odată ora satisfacerilor de tot felul.

Sibila conchide oroscopul ei asupra Italiei cu aceste cuvinte:

„Nu departe de Arno, trăiește retras pe o înălțime o celebritate italiană. Mă va înțelege cea celebritate fără să-i dau taina pe față. Dacă soartea prezisă se va adevăra, lumea întreagă se va umplea de numele ei“.

Așa vorbește dna de Thebes în almanahul roșu pe 1915.

Fiecare să alege ce poate în spusele ei și să se înveselească ori să se puie pe gânduri.

□ □ □

Războiul Sfânt: O manifestație războinică a populațiunii din Constantinopol în fața Seraskieratului (ministerul de războiu).

Nouile armate engleze.

O telegramă din Petrograd anunță, că la Londra s-au numit comandantii celor șase noi armate englezești, compuse fiecare din câte trei corpuri de armată.

Deja în „Times“ dela 21 Decembrie se arată într'un articol destul de detailat, că nouile armate, botezate armatele lui Kitchener, vor fi în curând în stare de a fi trimise, treptat cu gradul lor de înaintare în instrucție.

Hotărârea luată de lordul Kitchener este, ca pentru fiecare cinci soldați englezi, cari vor fi pe continent, alți trei să fie în Anglita. În momentul apropiat, probabil sfârșitul lui Martie stil nou, în care Anglita va avea în Franța un milion de soldați, alți 600.000 vor fi în Anglita, organizați și dâșii în divizii și corpuri de armată și destinați la respingerea oricărei încercări de invaziune. Într'adevăr Anglita din zi în zi se întărește în părerea că Germania va cerca o bătălie navală și cu orice sacrificiu va încerca o descindere în Anglia. Că o asemenea încercare va reuși ori nu, aceasta nu schimbă nimic. Englezii sunt convinși că germanii o vor face.

Armatele destinate pentru apărarea țării, vor fi și ele în cursul verei trimise pe continent, dacă răz-

boiul nu se va fi sfârșit până atunci, iar în locul lor se înființează alte noi armate pentru apărarea teritoriului. Ceea ce este remarcabil e că sistemul înrolării voluntare a dat până acum Anglita un număr suficient de oameni. Acum o lună de zile numai soldați albi și fără a ține seamă de concursul canadienilor și australienilor, erau sub drapele 2 milioane și 60.000, dintre cari este adevărat că mai mult de 200.000 este marină.

Ori cum însă, simpla înrolare voluntară a dat pentru armata de uscat până acum o lună — și de atunci înrolările s-au înmulțit — cifra de 1,850.000 de oameni, socotind armata regulată, rezervele, teritoriala și nouii angajați.

Faptul că lordul Kitchener a numit deja pe comandantii celor șase armate, dovedește că momentul în care aceste armate au să fie puse în acțiune s'a apropiat.

Șase armate de câte trei corpuri reprezintă 900.000 de oameni. Toți nu sunt destinați să fie trimiși în Franța în Februarie și Martie, de oarece hotărârea Anglita fiind să urce armata continentală la un milion, trebuie ținut seama de trupele atât englezești cât și indiene, cari sunt deja în Franța. În tot cazul pare astăzi dovedit, că înainte de 1 Martie n., armata aliată care ope-

rează pe frontul occidental, va cuprinde cel puțin un milion de anglo-indieni și că pe la începutul verei numărul anglo-indienilor se va urca la cel puțin un milion și jumătate, dacă nu mai mult. Aceasta este o dată pe care germanii nu au prea avut-o în socoteală, când au provocat războiul european.

Pentru apărarea Anglita, guvernul englezesc, în afară de armatele cari rămân în patrie și a căror proporție, cum am spus, va fi totdeauna păstrată la trei față de cinci trimiși pe continent, a hotărât și ridicarea în masse. Se lucrează acum la organizarea națiunii pentru ridicarea în massă, dacă va fi vreodată nevoie.

□ □ □

RÂNDURI MĂRUNTE

Trucurile spionajului. — Se cunoaște istoria cu pseudo-agricultorul, bun țaran — după aparență — ocupat cu aratul ogorului său, care se află în totdeauna — coincidență ciudată — lângă drumul pe unde trec trupele.

Abia au trecut acestea și omul alergă până la o fermă vecină unde e ascuns bine un telefon.

Exemplul acesta a fost imitat și

Luptele din Nord-Vestul Franței: Un detașament de infanterie franceză (în planul întâiu) se nizește să oprească cu focuri de salvă inaintarea unui detașament german care vine să ia cu asalt obstacolele garnisite cu garduri de sârmă cu țepi, cari apără pozițiunea disputată.

perfecționat. Dar aici personajul se schimbă. Lângă un pod, în mijlocul apei, stă un pescar și prinde pește.

În realitate pescarul numără soldații. El are sub picior un pedal legat de o sârmă care atârnă în râu.

Cu ajutorul pedalului pescarul întrebuințează sistemul Morse și trimite știri.

Sub unele poduri Germanii au îngropat un strat subțire de lame metalice, cari corăspund cu fire electrice. Să presupunem că o trupă trece pe pod. Mișcarea făcută de ghetete se comunică lamelor metalice,

cari la rândul lor comunică vibrațiunile lor firelor electrice legate de lagărele inamice.

Tunurile sunt preparate și, înainte ca trupa să fi trecut podul, ea e bombardată câteodată dela 8 sau 10 kilometri.

În fine pe mare ei au găsit un sistem ca să facă vapoarele franceze să creadă în existența submarinelor. Ei au adaptat pe mine un periscop. Torpiloarele vrăjmașe cred că au un submarin în fața lor, pornesc să-l scufunde și fac să explodeze mina.

Încă o profeție. — Un Italian, contele Ugo Baschiero, a prezis că pacea se va încheia la 27 Aprilie 1915.

Contele Baschiero, a mai uimit societatea pariziană prin minunatele sale facultăți. Câțiva savanți cari l-au văzut, au recunoscut într'ânsul un „subiect“ foarte remarcabil.

La începutul lui August 1906 el a anunțat la Santiago de Chili cutremurul de pământ, care avea să zdruncine orașul în ziua de 16 a aceleș luni. În dimineața de 16 mulțimea agitată se îngrămădea înaintea casei sale și-l amenința, ca și cum el ar fi fost complicele Destinului al cărui vestitor era. Și, la orele opt seara teribilul cataclism se producea...

*

Salvat de un câne. Precum am arătat într'un alt număr, 150 de câni dresați operează pe frontul franco-englez și în fiecare zi se mai recrutează alții noi. Sunt câni ciobănești, îmbrăcați cu niște haine foarte drăguțe cafenii, cu cruce pe ambele părți ale pieptului, și fac servicii excelente.

Bine înțeles că nu lipsesc anecdotele referitoare la ei. Iată una povestită de un soldat din Mans:

— Atins de o spijă de obuz la braț, de un glonte în falcă și de o lovitură de sabie, care-mi desprinsese pielea capului, eram pe jumătate acoperit de cadavrele mai multor camarazi, când am simțit ca o diezmierdare pe frunte: cră un câne sanitar care-mi lingeă fața. Izbutii să mă ridic puțin, cu toate că aveam dureri atroce. Știam că sunt câni dresați să ducă în lagăr capetele răniților, dar eu o pierdusem pe a mea. Bunul câne ezită. „Du-te, îi zisei, du-te cățelușule și caută pe camarazi!“ El mă înțelese, porni în goană și când ajunsese în lagăr, făcu atâta zgomot cu lătratul său, trăgând de bluză când pe unul când pe altul, că atrase atenția a doi brancardieri, aceștia îl urmează și el îi conduse până la mine; eram salvat. Și acum sunt cât se poate de bine.

DOAMNA MUNȚILOR

PIESĂ TEATRALĂ ÎN 4 ACTE, ÎN VERSURI, DE I. U. SORICU

ACTUL I.

SCENA III.

Aceiași. Intră Dragoș, stăpânul moșiei. Poartă haina de gală a magnaților: căciulă cu pampon, tunică cu brandeburguri, atilă, cisme cu pinteni, spadă. Are aer măreț, priviri pierdute și puțin simpatice. Mulțimea îl primește cu strigăte de „Să trăiască!..” și „La mulți ani!..”

VOCI:

Să trăiască Domnul Dragoș, să trăiască la mulți ani!..

IMBROANE, aparte:

Să trăiască!.. Ziua bună, miei și miere și curcani!..

DRAGOȘ:

Să trăiți și voi la mulți ani!.. Sănătate oameni buni!
Treji la minte, la virtute ca ai codrilor păuni!..

VOCI DIFERITE:

Să trăiască!..

Să 'nflorească!..

Să se bucure!..

DRAGOȘ:

Frați dragi!..

IMBROANE, ironic, aparte:

Dec!.. Frăție!.. Nol cu munca, el cu rodul în desagi!..

O VOCE:

Taci și-ascultă!..

DRAGOȘ:

Din pruncie petrecut-am împreună.

Împărțind cu voi alături soartea rea...

IMBROANE:

Dar soartea bună?..

DRAGOȘ:

Pe moșia mea străbună ați fost roiul de albine.

IMBROANE:

Și voi trântorii!..

DRAGOȘ:

Rodu 'ntreg al muncii voastre, voi l-ați împărțit cu mine,
Căci așa ne pomenirăm neam de neam, veacuri întregi,
Străjuți de-aceleași pravili și de cărmuire și legi:

Eu stăpân, voi lucrătorii, după cum am apucat.

Vă puteți voi însă plânge c'am fost crud și ne 'ndurat?..

VOCI:

Să trăiască!..

DRAGOȘ:

Astăzi însă rânduiala veche moare,

Și pe ceruri se înalță pentru toți acelaș soare,

Împărțind aceleași raze pentru mare, mic, bun, rău,

Căci cu toții suntem oameni și-avem toți un Dumnezeu.

Iată! Pravilele nouă azi încep să porunciască

Cum că orice om azi slobod domn pe sine să trăiască,

Să-și croiască soartea singur apărat de noua lege,

Fiecare precum poate, după câte înțelege,

Ca să n'albă peste dânsul domni cari să-i mai ia din
[muncă,

Și să n'asculte de nimeni, doar de-a legilor poruncă.

Toți dela Adam și Eva ne-am născut ca să fim frați

Și 'n Cristos am fost cu toții tot ca frații creștinați.

Pentru toți din a lui rană sânge cald a curs și apă,

Însă cei mari abia astăzi pot aceasta s'o priceapă!..

O FEMEIE:

Cum îi picură cuvântul!..

UN MOȘNEAG:

Parcă-i fagure de miere!..

DRAGOȘ:

Azi vedem că 'n voi, în cei mulți, e izvorul de putere,

Că prin cei mulți voia-și spune Cel a toate știutor,

După cum spuneau Romanii, moșii noștri 'n graiul lor:

„Vox populi est vox dei”... desrobire ați voit.

Pentru ea pe roată Horea și cu Cloșca au murit,

Pentru ea a curs de veacuri val de lacrimi arzătoare...

O femeie-și șterge ochii rostind:

FEMEIA:

Doamne, Doamne!..

DRAGOȘ:

Iată, astăzi sfânta zi de sărbătoare

A venit cu învierea și cu zori de vieață nouă!..

Ridicați acum spre ceruri dornici mânilor-amândouă,

Mulțumiți aceluia care slobozenia a dat,

Vă rugați pentru cei cari pentru dânsa au luptat.

De-am putut în sfatul țării pentru ea să lupt și eu,

Cât mă bucură 'mplinirea, martor mi-este Dumnezeu!..

Mulțimea uimită murmură. Femeile și bătrânii dau din cap ștergându-și ochii.

VOCI:

Dumnezeu te alduiască!..

DRAGOȘ:

Nu mai sunteți deci iobagi

Și cu mine dimpreună bucurați-vă, frați dragi!..

Izbucnire nebună de bucurie în mulțime. Feciorii strigă:

„Trăiască!..” Aruncă 'n sus căciulile. Femeile plâng, rostind:

„Am ajuns și ziua asta”. Se sărută ca înainte de cumnecătură.

În decursul tumultului, Stoe se apropie de fată și-o sărută.

STOE:

Până mâne, prea e lungă așteptarea, vino 'ncoace...

O sărută.

FATA:

Cu noroc, bádică dragă!

STOE, sărutându-o iar:

Cu noroc, mândră bărnace!..

În acelaș timp fata, care vorbise cu mama lui Solomon, se duce la ea și-i sărută mâna.

FATA:

Să mă ierți, măicuță dragă!

BĂTRÂNA, o sărută.

Pup de ruje rumenit.

Să ne bucurăm, că ziua învierii a venit.

Imbroane scoate o ploschiță din sân, bea un gâf, și se duce la bătrâna cu bobii, lmbiind-o.

IMBROANE:

Fiin' c'ai dat cu bobii bine, hai acum să ne cinstim!..
Vezi tu, că de-abia acuma noi începem să trăim.
Moartea deci să mai aștepte...

BĂTRÂNA, veselă bea.

Cu noroc și bucurie!..

IMBROANE, bea și el și arată glumind spre Dragoș:
De-am fi tineri, pân' la anu l-am chema la cumetriel!..

BĂTRÂNA:

Este bun ca pâinea caldă, Dumnezeu să-l alduiască!..

IMBROANE:

Se cunoaște, mâncu-i ochii, că-i de lege românească!..

UN SĂTEAN, pe care Imbroane îi imbie cu plosca, o ia:

Sângele rămâne sânge, nu se face apă 'n veci.

IMBROANE, glumind:

Nici chiar când mi te mângâie cu nuiua pe turecii!

DRAGOȘ, continuând, murmurul se potolește:

Duceți dar cu voi acasă darurile ce-ați adus
Și pe toți în a lui pază să vă aibă Cel-de-sus!
Iar în rugăciunea voastră niciodată nu uitați
Pentru Kossuth, iubitorul celor mulți, să vă rugați!..

VOCI:

Dumnezeu să ni-l trăiască!

VOCI NEDUMERITE:

Ala-i tot de-ai noștri, soațe?..

IMBROANE, închinând:

Cătănirăm împreună.

Răde.

O FEMEIE:

Te fii tot de boroboațe!..

DRAGOȘ:

Slobozi pe pământul vostru, când ve-ți fi de-acum
[chemați,
Slobozenia, pământul vostru să vi-l apărați!

Murmure de nouă bucurie.

O VOCE:

Și pământul e al nostru?..

DRAGOȘ:

Care cât a biruit

Să lucreze pân' acuma, îi rămâne dăruit

Dela 'nalta stăpânire!..

VOCI:

Și bogați și slobozi toți!..

DRAGOȘ:

Să și-l lase moștenire la feciori și la nepoți!..

Mergeți deci acum acasă, mergeți, Dumnezeu cu voi!..

Să vă apere avutul și copiii de nevoi!..

Poporul jubilează. Striga, plâng, se sărută rostind: „Să trăiască Măria Sa”, „Să-l trăiască Dumnezeu”, „Zi mare”, „Veste bună”, „Așa vezi”. — După un scurt tumult poporul începe să se depărteze. Femeia cu feciorul la învâțatură urcă scările și-i cade 'n genunchi lui Dragoș.

CĂȘTIGUL NEVESTEI

D. IOV

În doisprezece ani de căsnicie, domnul Nicolae Marcu, nu spuse nevestei măcar: dă-te 'ncolo. Eră om așezat, blajin la vorbă și-avea părerile lui, din care nimeni nu-l putea scoate.

Nevasta și-o luase din dragoste și n'a avut până acum de ce să se plângă. Gelos n'a fost, deși frumusețea doamnei Eleonora, atrăgea privirea multora, mai ales ochii picurați par'că din albastrul cerului și sprincenele mari ca două spice de grâu și îmbinate.

Când uneori, se zvoniă prin oraș, că femeia cutăruia i-a pus bărbatului coarne, domnul Marcu îi spune nevestei: „Fiecare cum își așterne, așa doarme... Prostii! Prostii, Eleonoro!...” Iar dacă se întâmplă să mai fie cineva în casă, domnul Marcu încheia cu vorbele: „Dacă femeia-i rea, poți s'o închizi și 'n cușcă cu gratii de fer... tot rea rămâne... tot te 'nșală.”

Poate că nepăsarea aceasta continuă și 'ncredințarea, că bărbatu-seu e convins de cinstea ei, făcū pe doamna Eleonora să calce pe-alături.

Eră alegere de comitet la Societatea de Economie din oraș, și domnul Nicolae Marcu, făcând parte din conziliu, trebuia să asiste.

Nevasta îl petrecū până la porțiță. Eră iarnă; liniște și pustiu. În grădiniță, peste straturi, s'așternuse zăpada moale, ca un covor alb. Pe-alocuri pete de umbră învinețiau fața puhavă a omătului. Pe ramuri promoroaca atârnase cristali, iar peste streșina zăplazurilor par'că așternuse cineva hlamide regești.

Doamna Eleonora simția zbătându-i-se inima, cu cât se depărta bărbatu-său; apoi când nu-l mai zări, se 'ntoarce în casă și trase zăvorul la ușe. Știa că de câte ori iese el în oraș, nu se 'ntoarce mai nainte de douăsprezece. De aceea, la nouă fix, fără pic de teamă, și după înțelegerea avută, dădu drumul pe ușa de din dos, sublocotenentului Dobre.

Alegerea n'avu loc, din cauza neîntrunirii numărului de membri cerut de statute, și domnul Marcu, mai mult de dragu! nopții liniștite și albe, nu se duse ea de obicei la cafenea, ci o luă, hai-hai, către casă.

Să nu fi fost ceasul zece, când bătū în ușe. „Dă ce, dragă, te-ai culcat așa de vreme?”, strigă, văzând că 'ntârzie să-i deschidă. Frumusețea nopții par'că-l atrăgea; făcū câțiva pași și din colțul casei privi adâncimea grădinei, albă ca o mare înspumată. Tocmai când auzi scrâșnind zăvorul, văzū cum prin fundul grădiniiei alergă o umbră.

Simți un cutremur rece, dar se stăpâni. Intră în sală, își lăsă paltonul și, ca niciodată, se duse țintă 'n odaia nevestei. Lampa eră micșorată; o ridică și casa se umplū de lumină.

Nevasta rămase la ușe, înlemnită; domnul Marcu privi cu băgare de seamă prin casă și cum cercetă cu

ochii pretutindeni, căutând par'că ceva, zări jos, pe covor, o pungă. S'aplecă și-o ridică. Eră împletită cu croșetul și deasupra purtă inițiala E. Înlauntru: un napoleon de aur!

— Eei!... — făcu domnul Marcu vesel, — da de unde-i punga asta?

— Nu știu de unde-i!...

Bărbatul râdea și cântărea în mână punga.

— Va să zică nu știi de unde-i? — Aruncă punga în foc și vârî moneda în buzunar.

— Eu n'am pierdut-o, tu n'ai pierdut-o, va să zică e o monedă găsită! — Apoi pufnindu-i de răs în față, urmă: — Ai câștigat și tu, Leonoro dragă, un *poll*...

Nu i-a mai zis un cuvânt apoi; ieși, lăsându-o să-și frământă mintea. Dar a doua zi, la cafeaua cu lapte, cum stăteau față 'n față, de-o parte și de alta a mesei, domnul Marcu ridică ceașca, scoase din buzunarul jiletcii moneda și-o așeză în mijlocul farfurioarei de porțelan. Napoleonul sticlea ca un ochiu de foc. Toate razele soarelui, ce se cerneau prin ferestre, s'adunau în el și-l înflăcărau mai tare.

Nevasta ridică ochii odată și-l văzu. Moneda i se înfipse în creeri și-o frigea ca un cărbunc. Apoi nu mai ridică capul până ce bărbatu-său, punând banul în buzunar, ieși, zicându-i „La revedere, dragă Leonora.“

La prânz nici n'a băgat de seamă când a înfipt banul în mijlocul solniței, în sare; întinsese vârful cuțitului să se servească și-l văzu arzând ca un ochiu de drac.

Sara, la masă, lângă tacâm, așeză iarăș moneda. Așa a urmat o săptămână încheiată, în care timp un cuvânt rău nu i-a spus.

Doamna Eleonora slăbise, turtă de ceară; ochii i se înfundaseră în cap și-și pierduse culoarea, ca o floare atinsă de brumă.

Nu putea să mănânce; când une ori, răzbită de foame, încercă să 'nghiță ceva, banul de aur i se pune de-acurmezișu 'n gât. Nu-i ațipia ochii noaptea; dacă îi ținea deschiși vedeă, în întunerecul odăii, numai salbe de galbeni noi, atârând în umbră. Deși lăsă pleoapele, banul de aur îl simția în creer, înfipt ca un cui. Uneori i se părea că moneda i s'a topit în cap, că aurul se scurge din sânge, prin măduva oaselor, picătură după picătură, înfierbântând-o, chinuind-o și că toate picăturile apoi s'adună și 'n mijlocul inimii inchiagă la loc aceeaș monedă aprinsă și strălucitoare.

Într'o zi domnul Marcu, văzând-o uscată ca o coarnă, spuse: „Ce ai dragă Leonoro?... Tu ești bolnavă, dragă... Să-ți aduc doctoru?“

— Nu, nu, nu-i nevoie.

— De, dacă spui tu!... Credeam c'ar fi bine să te vadă un *specialist*.

Pe urmă n'a mai întreat-o nimic. Aceeaș mulțumire, aceeaș împăcare plutia pe fața lui. Adesea pe

drumul până la birou, ca și cum cineva nevăzut l-ar fi întreat, mormăia acelaș obicinuit răspuns: „Fiecare cum își așterne, așa doarme!“

Într'o zi doamna Eleonora, se pomeni că-i aduce și un musafir la masă. Un prietin de birou. Și domnul Marcu nu și-a schimbat obiceiul: În creștetul pâinii înfipse moneda de aur, ca semn al îmbelșugării și al norocului. Banul avea sclipiri de jăratec. Toate luminele lămpii s'adunau în el. De-o parte strălucea ca un fier înroșit, iar pe partea din umbră sămăna unei picături de sânge încheat.

Domnul Marcu, par'că nu mai văzuse bani de aur, cu așa drag îl privea și surădea mulțumit, ca un copil ce-ar fi primit un asemenea scump dar. Și când prietinel îl întrebă ce-i cu „moneda“, răspunse scurt: „Câștigul nevasti-mi!“ Schimbând altă vorbă, știind că sunt de-ajuns două cuvinte, pentru ca să niarească chinurile.

Ea, ar fi fost bucuroasă s'o fi lovit atunci, s'o fi bătut, s'o fi scuipat, ori s'o fi alungat ca pe-o vinovată. Palmele lui să-i fi pleznit obrazii, n'ar fi durut-o atâta, cât o durea liniștea, cuvintele dulci și vederea aurului, cari o înconjurau și-i sărea în ochi.

Căzu la pat în a doua săptămână; avea halucinații, tresărea necontentit, vorbea într'aiurea, făcea semne cu mâinile, strângea pleoapele ca și cum îi eră teamă să nu i le deschidă cineva și să-i arate lucruri cari ar fi îngrozit-o.

Împăcat ca 'ntotdeauna, domnul Marcu de patru ori pe zi bătea ulița între birou și casă; mănca singur acum și singura părere de rău avea că nu mai are pentru cine scoate moneda.

Într'o zi când eșia dela birou, afară vremea se burzuluise. Viscolea. Valuri de zăpadă se năltau furioase, se răsuceau în sus, se fugăreau în lungul uliței, întunecând zarea ca o năvală de fum.

Domnul Marcu, ridică gulerul paltonului, iuțind pasul. Acasă prin ogradă alergau câteva femei. Când deschise ușa, în sală alte vecine. Într'un moment, pricipu totul. În odaia nevastei, la capătul patului, priveghia o lumânare. Una din femei vorbi: „Chiar acū a închis ochisorii!“

S'apropie și-o privi senin, ca un om ce nu se știe vinovat cu nimic. Apoi văzând între femei pe una care-o știa văduvă și săracă, îi făcu semn să s'apropie și scoțând din buzunarul jiletcei moneda de aur, întinse mâna:

— Ia-o... de sufletu nevasti-mi!...

Sămănătorii.

*Sămănători pe-o lume călătoare,
Cărarea înfrățitu-ne-a norocul
Și soarele mai viu și-aprinde focul,
Vestind în zări a noastră sărbătoare.*

*Ca mama de copiii-și bucurată
Ne 'ntinde-a sale brațe sfânta fire,
Ne chiamă și ne-alintă cu iubire,
Ne 'mbie cu comoara ei bogată.*

*Genunchii 'n rugă codrul și-i îndoie,
El dorul meu îl cântă, 'l înțelege, —
De ce-i iubirea mea fără de lege,
N'ascunde 'n ea a cerului văpaie?*

*Nascunde-a rugăciunii melodie,
Și-al cântecului fermecat izvor?
Și nu mă 'nnalț prin ea triumfător
Ca soarele spre-a cerului tărie?*

*Pământul însetat de fericire
A mai păstrat un colț de cer senin
Aleșilor, cari azi din noapte vin
Cu soarele vieții în privire.*

*Întinde-mi mâna caldă, iubitoare,
Te-apropie mai albă decât crinul,
Al nostru-i visul, cântecul, seninul
Și 'ntregul foc al razelor de soare!*

I. U. SORICU

FI BINE-CUVÂNTATĂ

— DUPĂ O LEGENDĂ INDIANĂ —

Odinioară, pe o noapte senină și cu lună, înțeleptul Iezeus Cristna stă adâncit în gânduri.

— Nimic nu e desăvârșit pe lume, își zise la o vreme divinul, și imperfecția e tot o operă a înțelepciunii, care cârmuește lumea. Și dintre toate de pe pământ, credeam că omul e cea mai desăvârșită ființă, germenul de viață, născut din esența pură a divinității. Dar acum văd cât m'am înșelat.

Amăgit își plimbă privirea pe 'ntinsul lacului în care se oglindia luna și apoi își oprî ochii pe o floare de lotus ce creștea la marginea apii.

Petalele ei albe, deschise la lumina argintie a lunii, fremătau dulce și întreaga plantă se legănă din tulpină la adierea vântului de sară.

— Cât e de frumoasă! suspină marele Cristna la gândul că printre oameni nu se găsește nimic asemenea. Ca și cum ar fi văzut-o atunci pentru întâia oară, ochii-i o sorbiau cu nesaț și nu-și mai putea deslipi privirea dela ea; iar floarea fremătă mai sfi-oasă, par'că. În gândul lui luminos se născu dorința să creeze o ființă, care să fie printre oameni ce e floarea de lotus printre flori.

— Floare de lotus, porunci el, spre bucuria oamenilor și podoaba pământului, prefă-te în fecioară și vino înaintea mea.

Apele lacului tresăriră ca atinse de aripa ușoară a unui lăstun, luna se înecă departe, în undele argintii; lucioarele, cu aripi de foc, zburară șuerând prin văzduh; privighetorile cântară mai tare și toate aceste zgomote urcară până la Brahma. Apoi totul tăcu.

Înaintea lui Cristna stă acum floarea de lotus în chip de fecioară. Insuș divinul rămase în extaz.

— Floare a gândurilor mele, vorbește.

Fecioara începî a șopti așa de dulce, așa de ușor, cum șoptesc florile de banan când își deschid corola să absoarbă roua dimineții. Glasul îi tremură de dorinți necunoscute.

— Doamne! — murmură ea cum fremătă când vântul de vară îi sărută petalele, — mi-ai dat chip de fecioară, dar unde e porunca ta să stau? Până acum adierea vântului mă făcea să tresar. Mă închideam la razele de soare și frigul și furtuna mă îngroziau.

O clipă înțeleptul Cristna rămase pe gânduri.

— Floare a gândurilor mele, zise el, vrei să trăiești în câmpie?.. Dar fecioara îi răspunse:

— E frig acolo, divine, e ploaie, sunt furtuni, și haitele de fiare cutreieră tot locul.

— Atunci în fundul lacului. Și înțeleptul se gândi să-i facă acolo un palat de cristal.

— Sunt șerpi și monștri și adâncimea apelor mă îngrozește.

— Atunci pe vârfurile munților înalți.

— Acolo e frig, e zăpadă... mă tem...

— Prin peșterile Elhonului, zise Cristna, printre pustnici și sfinți, acolo să fie locașul tău.

— O, Doamne, acolo e întuneric.

Fecioara stă tremurând ușor înaintea lui. Divinul își rezemase capul în palmă și se gândia adânc.

O pânză purpurie încinse lacul și zările se roșiră spre răsărit. Palmierii și bambușii își desfăcură florile, călifarii roșii și mierlele începură să șuere; lebedele tresăriră de prin tufișuri. Ca un ecou al acestui cântec al naturii, răsună o voce omenească și un imn, care slăviă soarele dătător de viață, se înalță spre locuința lui Brahma.

Eră poetul Sboris, care rătăciă neastâmpărat prin pădure din zori până sara.

Cum zări pe fecioară, cuvintele i se opriră în gâtlee și, ridicând mâinile 'n sus, rămase nemișcat ca și cum Brahma l-ar fi impietrit.

— Vorbește! îl îndeamnă mulțumit Cristna. Dar poetul abia putu să îngâne: „iubesc“ și tăcu ca și cum toate celelalte cuvinte le-ar fi uitat pentru o clipă.

Ochii lui întunecați se înecau în seninul privirilor fecioarei.

Cristna urmă: „fecioară, să trăiești în inima poetului!“ și în acelaș timp prefăcu inima lui Sboris limpede ca lacrima.

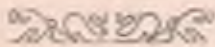
Liniștită și surâzând în candoarea ei virginală, păși fecioara spre inima ce-i fusese sortită. Mersul ei grațios ca al unei lebede, sau ca al unui pui de elefant eră timid și pudic. Dar când zări adâncurile inimii, îngălbeni și tremură ca de frigul iernii.

— Te temi și de inima poetului? îi zise Cristna.

— O, Doamne, îi răspunse fecioara, tu mi-ai poruncit să trăiesc acolo, dar în inima aceasta sunt și adâncurile apelor fără fund, și înzăpezite vârfuri ale munților, și stepele nesfârșite bătute de vijelii, și întunecoasele peșteri ale Elhonului. Totul se zbuciumă în ea, Doamne, ca într'un vulcan nestins. Mă tem... tănji fecioara.

— Liniștește-te, floare încarnată, răspunse bunul și înțeleptul Cristna. Dacă în inima poetului e zăpadă veșnică, tu fii zefirul blând ce o topește; de sunt ape fără fund, tu să fii mărgăritarul lor; de e acolo stepa pustie, să faci să rodească floarea fericirii; de sunt întunecoasele peșteri ale Elhonului, tu să fii în întuneric soarele luminos. Și-acum... Fii bine-cuvântată.

St. Georgescu.

Oăntese.

I.

Bate Murgul din picior,
Și-i e dor Murgului, dor
Să mai treacă înc'odată
Peste apa 'ntunecată;
Oltu-i mare, apa-i rece,
Murgușul meu tot o trece,
Că-i e dor lui ca și mie...
...Și drumu-i o vecinicie.

II.

Bradul stă cu frunza verde,
Bradul verde multe vede,
De ar spune căle știe
Frunz'aș pune 'n pălărie,
Și-aș cântă dorule lin.
Lin că am scăpat de chin.

III.

Măicușă înstrăinată,
Moaie-ți inima odată,
Lasă gândul în pustii,
Hai mai tute la copii,
Că-s străini, și n'au pe nime
Și-s străini în țări străine.

Elena Bordea-Măgeanu.

LOGODNICA CAZACULUI

PAUL LINDENBERG

Copiii voiau cu orice preț să meargă în întimplarea părinților lor. Proprietarul berăriei plecase, împreună cu soția sa, cu trăsura la o moșie din apropiere, pentruca să cumpere orz. Reîntoarcerea întârzia din ce în ce. Astfel blonda Maria, bona de 17 ani, plecă la drum cu frații, Hans de 5 ani și Clara de 4 ani, pentruca să se informeze. Acum ei se aflau în afară de orașel aproape de șosea, pe care erau să vină cei așteptați.

— Mario, Mario, strigă Hans, uite călăreți!

Din pădurea dela marginea câmpului se iviră mai mulți călăreți, cari galopau pe cai sprinteni, mantalele lor fâlșăiau în bătaia vântului, iar lăncile sclipeau.

Mariei îi svâcnea inima:

— Rușii! Și ea numai singură cu copiii, cari erau incredințați pazei ei!

Mai înainte de a se putea gândi la fugă ei sosiră, strângând frânele.

În frunte se află șeful cu talia sveltă și cu fața oacheșă, cu barba neagră mică și cu ochii negri veseli. Cu un gest scurt salută el pe blonda fată și arătând spre oraș, întrebă: „Prusac soldat?“

Maria înțelese și făcu un semn negativ din cap, spaima ei dispăruse dintr'odată. Cazacul spusese ceva oamenilor săi, în acelaș moment apucă pe Hans, îl puse pe cal și o luă în galop.

Maria începă să țipe. Clara plângea pe când Hans, de spaimă, nu putea rosti nici o vorbă și se ținea de coama calului.

Dar călărețul se întoarse și lăsă jos pe Hans mângându-l pe obraz și zâmbind blând Mariei.

Și aceasta zâmbi printre lacrimi, și pe când ținea cu stânga pe Clara cu dreapta ținea pe Hans. Cazacul salută, dădu o comandă scurtă și trupa o luă în galop dealungul șoselei spre oraș.

Aici domnea o mare zarvă, mulți își împachetau lucrurile și fugeau: Vin Rușii! Rușii sunt aici! se auzeau strigăte pe strade. Maria nu mai avea nici o frică de dușmani. Când, după câtăva vreme, se reîntoarse berarul cu soția sa, nu-și mai deshăimă caii, ci-și luă banii și obiectele prețioase și întrebă pe Maria dacă nu vrea să fugă, dar ea declară că rămâne. După o oră eră singură în casa întregă, căci dispărură și bucătăreasa și cei doi vizitii. Ea trase obloanele dela parter, zăvori ușa casei și se duse în camera ei, unde începă să cetească în cartea de rugăciuni mazurice. Dar printre versurile evlavioase apărea chipul zâmbitor al cazacului.

A doua zi ea 'l revăzu. Tocmai când deschidea obloanele se auziră tropote de cai. Veneă cazacul în fruntea trupei sale. El o recunoscu și o salută amical, încât Maria se făcu roșie ca o cireășă. După câteva

momente se auzi o bătaie în ușă. Maria știa cine eră și deschise îndată.

Cazacul eră însoțit de un infanterist rus care știa nemțește. Cazacul îi întinse mâna, scoasă o bucată de tibișir și scrise ceva pe ușe cu slove rusești. Aceasta însemnează, zise soldatul, că această casă este scutită de incuartaire.

— Afară de aceea, iată și un bilet al comandantului. Dacă vei fi supărată, du-te la comandantul, care este la primărie.

Maria își perduse cu totul sfiala obicinuită, ea întinse mâna cazacului, zicându-i:

— Îți mulțumesc din inimă.

După aceea adresându-se soldatului, zise:

— Veniți amândoi înăuntru să vă dau ceva de mâncare. De sigur că vi-e foame.

Rușii primiră bucuroși, se așezară pe canapeaua din sala de mâncare, unde li se servi cafea, lapte, pâne, unt și miere, precum și o sticlă cu vin bun.

Amândoi Rușii râdeau cu poftă, acompaniați de frumoasa Maria.

De atunci cazacul veni mai des, întâi cu un tămaciu, mai târziu singur, în fiecare zi.

Fata germană și războinicul rus se înțelegeau foarte bine. Maria credea că așa va fi totdeauna.

Dar într-o zi de Septembrie, după amiază, se auzea din ce în ce mai aproape bubuit de tunuri, ropotul mitraliezelor și salve de infanterie. Câteva companii rusești alergau pe strade ca să părăsească orașul și să o ia spre graniță.

Maria stă în pragul ușei, înspăimântată, palidă și tremurândă. Tropote de cai se apropiau; venea cazacul. El se opri! strânse mâna Mariei, căci, nu voia să plece fără ași lua rămas bun dela ea. Câteva împușcături răsunară, cazacul scăpă frâul din mână, se clătina pe cal și căzu, pe când ulanii saxoni porneau în goană contra dușmanului.

Cazacul fu înmormântat cu alți camarazi ai lui și soldați germani, în afară de oraș.

Un mormânt se deosebește de celelalte, este acela al cazacului. Pe mormânt sunt sădite două ramuri de trandafiri și așezate câteva ghiveciuri de flori, o coroană de violele și flori proaspete de toamnă. În fiecare sară se roagă acolo blonda Maria, care este numită de toți: *Logodnica cazacului*.

Trad. de C. Scurtu.

Colecțiile „Cosinzenii“

de pe anul I, II. și III. se pot comanda dela administrația revistei, pentru suma de 27 cor.

Abonații noștri noi, cari doresc să aibă revista noastră dela început, le capătă toate trei colecțiile pentru suma de numai 20 coroane.

SCOARȚE pentru „COSINZEANA“

Abonații noștri cari doresc să aibă scoarțe pentru revistă pe anul 1913, sunt rugați să binevoiască a ne trimite suma de cor. 2-20. Scoarțele se expediază îndată după primirea banilor. □ □

EDITURA „LIBRĂRIEI Dr. S. BORNEMISA“

CETIȚI TOȚI:

I. <i>Agărbiceana</i> : Schițe și povestiri	2-
A. <i>Olara</i> : Amintiri, schițe și untele	1-00
Gh. <i>Stoica</i> : Alte vremuri, schițe și untele	2-
V. <i>Eftimiu</i> : Poemele singurătății, poezii	2-
L. <i>Babroanu</i> : Frământări, untele	1-50
S. <i>Bornemisa</i> : Almanahul scriitorilor dela noi	1-00
I. <i>Dragostea</i> : Volintirii, schițe și povestiri	1-00
A. <i>Fogassaro</i> : Misterul pescului, roman	1-00
M. <i>Lăzar</i> : Pleoarea Betalei, roman	1-8-
A. <i>France</i> : Crima lui Sylvestre Bonnard, rom.	1-00
G. <i>Blodankapp</i> : Ce povestesc eu copilului meu	0-00
S. <i>Lagerlöf</i> : Marama Săutei Veronica	0-00
A. <i>Hamat</i> : Nona lege militară	2-
E. <i>Borcia</i> : Versuri fugurate	0-00
H. P. <i>Petrescu</i> : Văduvioara și alte 6 monologe	1-
V. <i>Stoica</i> : Scrieri, plesă trad.	0-30
E. <i>Suciu</i> : Țigani în căruță, dialog	0-30
E. <i>Suciu</i> : Sără pe uliță, tablou	0-20
G. <i>Todica</i> : Zări din univers	0-30
„*“ <i>Băbșior și Tămășița</i> , povești	0-50
I. <i>Dragostea</i> : Volintirii, povestire	0-30
I. <i>Dragostea</i> : Împăratul Rogajin, poveste	0-30
I. <i>Dragostea</i> : Codreanu, povestire	0-30
I. <i>Dragostea</i> : Povești de sărbători	0-30
E. <i>Puteț</i> : Stela din urmă, comedie trad.	0-30
S. <i>Bornemisa</i> : Cele mai frumoase, poezii pop	0-60
S. <i>Bornemisa</i> : Musca, Nasul, Întâia scriitoare de dragoste, Trei monologe trad.	0-50

Pentru portul sa se înită deosebit 10-30 fl.

A se cere dela:

„LIBRĂRIA Dr. S. BORNEMISA“ în ORĂȘTIE (Szászváros).